

l.dz. 443/KRIA/2022/w

Warszawa, 20 czerwca 2022 r.

kol. Jerzy Grochulski
p.o. Prezesa SARP
Stowarzyszenie Architektów Polskich

Szanowny Kolego Prezesie

Zbliżający się Walny Zjazd Delegatów SARP Sprawozdawczo-Programowy, jak również Krajowy Zjazd Izby Architektów RP, jako posiedzenia najwyższych organów skupiających całe środowisko polskich architektów, stanowią niepowtarzalną możliwość ustalenia najważniejszych celów i wyzwań jakie stoją w najbliższej przyszłości tak zarówno przed stowarzyszeniem, jak i samorządem zawodowym.

Biorąc pod uwagę korzystne i od wielu lat postulowane przez całe środowisko architektoniczne zmiany ustawowe, które wprowadziły obligatoryjny tryb przeprowadzania konkursów architektonicznych, szczególnym wyzwaniem dla naszych instytucji jest zadbanie o prawidłowy przebieg konkursów architektonicznych, przy jednoczesnym poszanowaniu interesów zawodowych polskich architektów i ich równej, wobec zamawiającego, pozycji.

Wyrażamy głębokie przekonanie, że osiągnięcie tego celu jest możliwe wyłącznie poprzez współpracę stowarzyszenia i samorządu, a w szczególności określenie wspólnych dla naszych instytucji i jednocześnie najbardziej istotnych dla zawodu architekta kwestii.

Dlatego, w ślad za ustaleniami spotkania Prezes KRIA i Kolegi p.o. Prezesa SARP w dniu 1 czerwca 2022 r. w sprawie pisma Krajowej Rady IARP z dnia 25 maja 2022 r. dotyczącego istotnych zagadnień warunków wykonywania zawodu, jakie są przedmiotem regulaminów i dokumentów konkursów architektonicznych organizowanych w ostatnim okresie, a w szczególności zagadnień dysponowania osobistymi i rozporządzania majątkowymi i zależnymi prawami autorskimi, w załączeniu do niniejszego pisma przekazujemy zestawienie zagadnień, które w ocenie Izby powinny mieć odzwierciedlenie we wspólnym stanowisku IARP i SARP.

Przyjmując również informację Kolegi Prezesa o planowanej dyskusji podczas Walnego Zjazdu Delegatów SARP w celu opracowania i poddania pod głosowanie uchwały określającej stanowisko Stowarzyszenia w sprawie

**IZBA
ARCHITEKTÓW
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ**

Krajowa Rada Izby Architektów

ul. Stawki 2a
00-193 Warszawa

tel. [22] 827 85 14
faks [22] 827 62 42

izba@izbaarchitektow.pl
www.izbaarchitektow.pl

NIP: 525-22-28-219
Regon 017466395

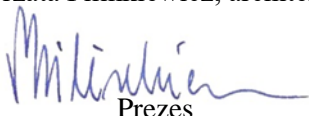
ochrony praw autorskich architektów twórców wyrażamy nadzieje, że opisane w załączniku do pisma zagadnienia będą nie tylko pomocne w tych pracach, ale znajdą się w dokumencie stanowiska przyjętym przez Koleżanki i Kolegów architektów Delegatów SARP na Walnym Zjeździe.

Ze strony IARP podtrzymujemy również propozycję prowadzenia wspólnych z SARP prac nad opracowaniem zasad i wysokości wynagrodzenia z tytułu rozporządzania majątkowymi prawami autorskimi, w tym zależnymi oraz określania pól eksploatacji i sytuacji, dla ich przeniesienia na rzecz zamawiającego lub inwestora, z uwzględnieniem zakresu odpowiedzialności zawodowej i gwarancji należytego wykonania umowy lub kontraktu. Zagadnienia te nie tylko wchodzą w zakres warunków wykonywania zawodu architekta, ale coraz częściej są przedmiotem negocjacji zapisów umowy na prace projektowe zamawiane dla inwestycji finansowych ze środków publicznych, jak sektora prywatnego.

Wyrażamy głębokie przekonanie, że wspólne i zgodne stanowisko SARP i Izby w opisanych kwestiach będzie stanowiło grunt dla rozwoju architektury najwyższej jakości i ochrony architektów jako jej twórców, mając istotny wpływ na warunki wykonywania zawodu nie zależnie od etapu prac projektowych lub czynności nadzoru autorskiego. Liczymy zatem, że SARP przyłączy się do proponowanych postulatów.

Z wyrazami szacunku

Małgorzata Pilinkiewicz, architekt IARP

Prezes

Krajowej Rady Izby Architektów RP

Wojciech Gwizdak, architekt IARP

Sekretarz

Krajowej Rady Izby Architektów RP

Otrzymują:

1. Przewodniczący i członkowie Rad Okręgowych Izb Architektów RP

Walny Zjazd Delegatów SARP na czas kadencji 2019-2023
Zestawienie istotnych zagadnień warunków wykonywania zawodu architekta
w zakresie ochrony praw autorskich

(Załącznik do pisma Krajowej Rady IARP z dnia 7 czerwca 2022 r. do p.o. Prezesa SARP)

1. Przeniesienie autorskich praw majątkowych i praw zależnych do projektu koncepcyjnego lub konkursowego stawia zamawiającego w pozycji uprzywilejowanej względem architekta. Iluzoryczną jest wówczas swoboda kontraktowania i możliwość negocjowania przez architekta umowy o realizację dokumentacji projektowej opracowywanej na podstawie koncepcji jego autorstwa.
2. Niedopuszczalne jest umożliwienie zamawiającym powierzania sporządzenia dokumentacji projektowej, a nawet dokonywanie zmian w projektach koncepcyjnych lub konkursowych osobom innym niż autorzy tych projektów. Prowadzi to do sytuacji, w której dokumentacja projektowa może w znaczący sposób nie odpowiadać pierwotnej idei wyrażonej w projekcie koncepcyjnym, a w konsekwencji grozi zerwaniem więzi twórczej pomiędzy architektem a jego utworem architektonicznym, godząc w chronione wieczne i niezbywalne prawo do autorstwa.
3. Konkursy architektoniczne muszą być prowadzone przy zachowaniu uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców. Oznacza to nie tylko zakaz stosowania przez organizatora praktyk dyskryminacyjnych w stosunku do uczestników postępowania oraz działania bezprawnego i nieetycznego, ale także obowiązek takiego przygotowania i prowadzenia postępowania, by eliminować zachowania sprzeczne z prawem i etyką pośród samych uczestników.
4. Regulaminy konkursów architektonicznych nie powinny np. wywoływać u uczestników niepewności co do konsekwencji zaistnienia określonych okoliczności oraz stosowania regulaminu konkursowego, a w szczególności niedopuszczalne jest, aby architekt już na etapie konkursu był zmuszony do zawarcia z zamawiającym umowy przeniesienia praw autorskich, w tym zależnych i opracowania przygotowanego przez niego projektu koncepcyjnego przez innego architekta, nawet za osobnym wynagrodzeniem.
5. Regulaminy konkursów powinny uwzględniać zasadę proporcjonalności, oznaczającej, że warunki zamówienia powinny wyważać pomiędzy interesami zamawiającego, a uczestników postępowania, zaś regulamin konkursu powinien wymagać od zwycięzcy przeniesienia na zamawiającego tylko tych praw, które są adekwatne i konieczne do osiągnięcia celu konkursu, a w konsekwencji zamierzenia inwestycyjnego realizowanego na podstawie projektu architekta - autora pracy konkursowej. Celem tym nie jest pozbawienie architekta możliwości swobodnego dysponowania przynależnymi mu prawami do jego utworu architektonicznego, w okresie tak projektowania jak realizacji inwestycji, a w tym sprawowania nadzoru autorskiego.
6. Niedopuszczalne jest umożliwienie zamawiającemu wprowadzanie zapisów umownych o niewykonywaniu przez autorów koncepcji projektowej, konkursowej lub dokumentacji będącej jej kontynuacją osobistych praw autorskich. Jest to nieuzasadnione ograniczenie integralnego związku autora z dziełem, a tym wykonywania nadzoru autorskiego nad realizacją inwestycji, mające wpływ na odpowiedzialność zawodową.
7. Przeniesienie majątkowych praw autorskich do utworu, w tym zależnych powinno nastąpić co do zasady po zakończeniu inwestycji. Wyjątki od tej reguły powinny wskazywać wyłącznie sytuacje szczególne, na które zarówno zamawiający i autor projektu koncepcyjnego lub konkursowego nie mają wpływu, lub nie są im znane na etapie podpisywania umowy o prace projektowe i wymagają odrębnych ustaleń.